

Hieroglify odkryte w Starej Dongoli w Sudanie

Podczas tegorocznych badań w Starej Dongoli (Sudan) ekspedycja Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego pod kierunkiem dr. hab. Artura Obłuskiego natrafiła na niespodziewane znalezisko. To elementy architektoniczne z faraonńskiej świątyni.

Badania ekspedycji dr. hab. Obłuskiego, dyrektora CAŚ UW, koncentrują się na najpóźniejszych okresach funkcjonowania Starej Dongoli: na czasach, gdy przeszła ona pod władanie muzułmańskiego Sułtanatu Fundż w XV wieku (projekt [UMMA](#) finansowany z ERC Starting Grant i [Baraka](#) finansowany przez Fundację ALIPH), a także na czasach, gdy funkcjonowała jako stolica średniowiecznego królestwa Makurii od V do XIV wieku (projekt [Afropolis Tungul](#) finansowany z grantu ERC Consolidator).

Tymczasem w trakcie tegorocznych badań na terenie średniowiecznej cytadeli w Starej Dongoli znaleziono kamienne bloki z faraonскими inskrypcjami hieroglificznymi i dekoracją figuralną. Pracujący z ekspedycją egiptolog dr Dawid F. Wieczorek zidentyfikował je jako elementy pochodzące z faraonńskiej świątyni. Według jego oceny przeprowadzonej na podstawie kryteriów ikonograficznych, paleograficznych (czyli analizy kroju pisma), a także technologii obróbki bloków piaskowca, budowla pochodzi z 1 połowy I tysiąclecia p.n.e.

Były to czasy XXV dynastii egipskiej, która władała rozległymi terytoriami północno-wschodniej Afryki i Bliskiego Wschodu. To wyjątkowe i niespodziewane odkrycie, gdyż do tej pory, pomimo prawie 60 lat badań archeologicznych w Starej Dongoli nie natrafiono na ślady pochodzące z tak wczesnego okresu. Dlatego potwierdzenie istnienia na terenie Starej Dongoli faraonńskiej świątyni, o tysiąc lat starszej niż miasto,

którego powstanie datuje się na V wiek n.e. mogłoby rzucić nowe światło na historię tego miejsca, wskazując na znacznie wcześniejszą datę jego założenia.

Jak zaznacza dr Wieczorek, na razie są to tylko hipotezy. – Na podstawie zgromadzonego dotychczas materiału zabytkowego nie można stwierdzić, czy pochodzi on z samej Starej Dongoli, czy też został tutaj przywieziony z innego stanowiska i wtórnie wykorzystany do celów budowlanych. Tak, czy inaczej jest to znalezisko zaskakujące, gdyż pochodzi z monumentalnej budowli kamiennej, a w promieniu ponad stu kilometrów od Starej Dongoli nie są znane żadne stanowiska z architekturą w stylu egipskim – wyjaśnia egiptolog.

Najbliżej położone są Gebel Barkal, ok. 150 km w górę Nilu, oraz Kawa, ok. 120 km w dół Nilu. Były to dwa wiodące ośrodki miejskie i religijne założone jeszcze przez władców egipskich za XVIII dynastii, w okresie Nowego Państwa (odpowiednio w XVI i XIV wieku p.n.e).

Możliwe jednak, że egipskich ośrodków było na tym odcinku doliny Nilu więcej, a obecny stan wiedzy jest odzwierciedleniem stanu badań archeologicznych. – Mam nadzieję, że nasze odkrycie pomoże wypełnić tę lukę – mówi dr Wieczorek.

- Czytaj więcej o badaniach CAŚ UW w [Starej Dongoli](#)

Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego – pod jego auspicjami od ponad 60 lat prowadzone są polskie badania wykopaliskowe i prace konserwatorskie w krajach basenu Morza Śródziemnego, Afryki i Bliskiego Wschodu. Aktualnie CAŚ UW prowadzi ok. 20 projektów na stanowiskach datowanych od czasów prehistorycznych, poprzez wszystkie okresy historyczne aż po późny antyk i okres muzułmański w Egipcie, Sudanie, Tunezji, Libanie, na Cyprze, w Kuwejcie, Omanie, Gruzji i Armenii. CAŚ UW prowadzi też Stacje Badawcze w Egipcie, Sudanie, na Cyprze i w Gruzji.

Więcej: www.pcma.uw.edu.pl; **Fb** @pcma.uw **Insta** @pcma_uw **Tt** @PCMA_UW **YT** @PCMAUW
Kontakt: Agnieszka Szymczak agnieszka.szymczak@uw.edu.pl, Tel. kom. 502 14 00 36